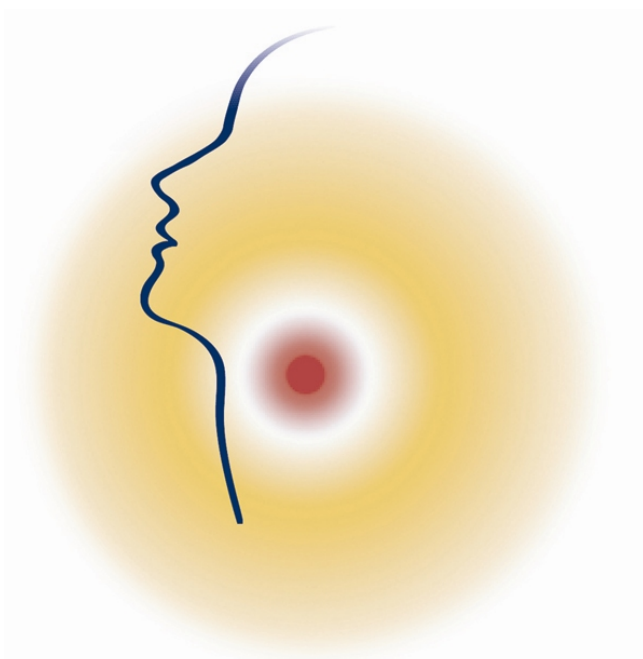

Ont i halsen

Kort fakta om halsont

Stockholm den 21 juni 2005

Ett bakgrundsmaterial från Boehringer Ingelheim
Faktagranskad av Dr. Eva Macrì, Boehringer Ingelheim

Ont i halsen

Man kan få ont i halsen av många olika anledningar. Den kanske vanligaste orsaken är förkylning, som också är en av våra vanligaste sjukdomar. Det drabbar de flesta människor ett par gånger om året. Förkylning är en smittsam virussjukdom som drabbar de övre luftvägarna, främst näsan och svalget.

Halsont är ett vanligt förkylningssymtom. Ofta uppträder halsont i kombination med snuva och hosta. I 90 procent av fallen orsakas halsont av virus och då finns ingen behandling som botar. Däremot lindras halsont lätt och effektivt med smärtstillande, lokalt bedövande halstabletter.

Om det gör ont i halsen, och man har feber men inte är snuvig eller har hosta, då finns det risk för att man har halsfluss. Halsfluss kan orsakas av bakterier.

Vanliga frågor och svar

Vad är halsont?

Vanlig halsont är inte en sjukdom utan ett symtom på sjukdom, oftast förkylning. Ett främmande ämne, såsom virus eller bakterie, angriper slemhinnan i halsen och orsakar en infektion.

Varför får man ont i halsen?

En infektion i halsens slemhinna triggas snabbt immunförsvaret och en inflammation uppstår. Vita blodkroppar ansamlas som tar död på angripare och slemhinnan blir röd, svullen och varm. En kliande, svidande eller brännande känsla i halsen, särskilt i samband med sväljning, upplevs då ofta.

Vad är skillnaden mellan inflammation och infektion?

En inflammation är kroppens reaktion på en vävnadsskada. En infektion är en reaktion på närvaro av virus eller bakterier.

Hur vet man om orsaken är virus eller bakterie?

Det är svårt att skilja en virusinfektion från en bakteriell infektion. En infektion orsakad av virus, som till exempel förkylning, kan ibland övergå i en bakteriell infektion, som till exempel halsfluss. Det senare är ofta förknippat med feber.

Är det farligt att ha ont i halsen?

Halsont är vanligen kopplad till förkylning och det är inte farligt även om det kan göra väldigt ont. Har man däremot så ont i halsen att man inte kan svälja och får svårt att andas, bör läkare uppsökas.

Ska man behandla halsont?

Vanligt halsont i samband med förkylning går över av sig självt. Men ibland kan det göra så pass ont att man behöver lindring. Då kan halstabletter och varm lenande dryck hjälpa. Även om det inte går att bota halsont, skadar det inte att lindra det onda.

Vad gör man om det inte går över?

Om det halsonda inte har gått över inom en vecka är det bra att ta kontakt med sjukvården.

Vad kan man själv göra åt halsont?

Har man väldigt ont i halsen vill man ha något som ger snabb och långvarig effekt. Var och en har kanske sin favoritkur eller prövar sig fram. Huskurer mot halsont kan vara att dricka varm mjölk eller honungsvatten. Halstabletter i en rad varianter kan köpas på apotek eller i matvaruaffärer.

Hjälper vanliga halstabletter och huskurer?

Många upplever en lindrande effekt av söta halspastiller, sugtabletter eller drycker. Att ta något mot halsont kan mer eller mindre lina den onda slemhinnan och effekten förstärks av en ökad salivproduktion. Saliven har en mjukgörande verkan, och eftersom den innehåller ämnen viktiga för immunförsvaret, kan den även ha en positiv effekt mot inflammationen.

Finns något ännu bättre mot halsont?

Det finns några olika mediciner som verkar effektivare mot halsont än vanliga söta halstabletter och huskurer, eftersom de har ytterligare fördelar. Vissa läkemedel är lokalbedövande och några är även bakteriehämmande. Den nya halstabletten Mucoangin har en smärtstillande effekt som är bevisat effektiv mot halsont.

Vad skiljer det nya läkemedlet från andra medel mot halsont?

Läkemedlet Mucoangin har framförallt tre fördelar

- 1) långvarig effekt upp till 3 timmar
- 2) verkar snabbt, inom 30 minuter, många upplever effekt redan inom 10-15 minuter.
- 3) bevisat smärtstillande effekt

Skillnad mellan halsont och halsfluss

Halsont orsakas främst av virus och är vanligast i samband med förkylningar. Det typiska tecknet på halsont är att det oftast uppstår i kombination med att man har snuva, feber, ont i öronen eller hosta. I halsen har man två halsmandlar (tonsiller) bakom främre gomseglet. De innehåller stora mängder av en typ av vita blodkroppar som spelar en viktig roll i kroppens försvar. När man får ont i halsen har infektionen gått in i halsens mjukdelar. Det gör ont, svider och det blir rött i svalget.

Halsont vid förkylning går i regel bort efter 3-7 dagar.

Halsont kan också inträffa om man har talat för högt, skrikigt eller sjungit för mycket. Att inandas för mycket kall och torr luft kan framkalla en svidande känsla i halsen. Rökning kan också ge upphov till halsont.

Om man får så ont i halsen att man inte kan svälja saliv och börjar få svårt att andas, bör läkare uppsökas genast.

Infektioner i halsmandlarna är vanligast under vinterhalvåret, med en topp i september-oktober och en i mars-april.

Halsfluss är en infektion som oftast har att göra med ett bakterieangrepp på halsmandlarna, tonsillerna.

De vanligaste bakterierna kallas streptokocker grupp A. När man smittas av streptokocker brukar det ta två till fyra dagar tills de första symtomen visar sig.

Halsfluss ger bl a hög feber, inflammerade halsmandlar och svullna lymfkörtlar. Halsfluss kan också leda till *halsböld*, som är en inflammation i och omkring ena halsmandeln. Besvären kan yttra sig i form av att man har kraftigt ont i ena sidan av halsen, har svårt att gapa och är röd och svullen

omkring halsmandeln på samma sida man har ont. Man bör söka upp läkare om man misstänker att det är halsböld.

Olika behandlingsalternativ vid halsont

Behandling vid halsont

Det finns ingen behandling mot virussjukdomar. Inte heller bakterieorsakat halsont behöver alltid behandlas med antibiotika.

Däremot går det att lindra halsont med läkemedel. Läkemedlen ger en lenande effekt och minskar smärtan när man sväljer. Några innehåller även antiseptiska och antibakteriella medel. En undersökning visade att ca 80 procent av patienter med halsont ville främst ha en smärtlindrande effekt (NFO Infratest 11/2002).

Idag finns följande alternativ:

Bafucin, en halstablett som har bakteriehämmande effekt. Bafucin innehåller också substansen bensokain som verkar lokalbedövande.

Strepsils är en halstablett som innehåller diklorobensylalkohol som har en lokalt bakteriehämmande effekt.

Andra produkter som finns på apoteket mot halsont är Curita, Senega och Dentirol. Dessa produkter innehåller aromatiska ämnen och har endast en lenande effekt i munhålan.

Mucoangin är ett nytt läkemedel innehållande substansen ambroxol. Substansen är väl beprövad för sin slemlösande effekt och har funnits sedan 20 år på den utländska marknaden under varumärket Mucosolvan: I Sverige är ambroxol emellertid en helt ny substans. Tre nya kliniska studier visar att ambroxol har effekt mot halsont. Mucoangin ger en snabb och långvarig smärtlindring vid halsont och har en "honungslenande effekt".

Behandling av halsfluss

Att man har en bakterie innebär inte att man måste ta antibiotika direkt, då kroppen oftast klarar av streptokocker på egen hand. Penicillin kan dock förkorta halsfluss med något dygn. Ett problem är att många använder antibiotika för ofta vid halsont. Penicillin bör egentligen bara användas vid streptokockinfektion.

Studier med ambroxol för behandling av halsont

Effekten av Mucoangin (ambroxol) har visats i flera studier.

Den aktiva substansen ambroxol är kliniskt och farmakologiskt väldokumenterad. Kliniska prövningar och observationsstudier har gjorts på sammanlagt över 30.000 personer. Ambroxol är den enda smärtstillande substansen med bevisat smärtstillande effekt vid halsont. Att Läkemedelsverket godkänt Mucoangin som receptfritt läkemedel redan från början är en indikation på hur väldokumenterad substansen är.

Tre placebo-kontrollerade, randomiserade, dubbelblinda studier har utförts under senare år på närmare 1000 patienter totalt som behandlats med ambroxol. Alla studier visar att behandlingen är ett värdefullt alternativ vid halsont tack vare sin smärtlindrande effekt.

Den första studien genomfördes i Tyskland med drygt 200 patienter¹. De fick 20 mg ambroxol eller placebo (sockerpiller) upp till sex gånger per dag. En minskning i smärtintensitet registrerades i båda grupper, men var statistiskt signifikant bättre i ambroxolgruppen.

Två uppföljande studier genomfördes i Sydafrika². De var placebo-kontrollerade studier på patienter med måttligt till svår halsont orsakat av virus. Behandlingen pågick i tre dagar med placebo, 20 mg eller 30 mg ambroxol, där patienterna fick upp till sex sugtabletter om dagen. Patienterna registrerade symtomen i en dagbok och skattade smärtan 30, 60, 120 och 180 minuter efter att ha tagit en sugtablett.

Effekten av ambroxol var klart överlägsen den för placebo. Redan vid första mätningen, 30 minuter efter intag, var ambroxol signifikant bättre än placebo och skillnaden höll i sig genom hela mätperioden, upp till tre timmar. Det var ingen skillnad mellan 20 mg och 30 mg ambroxol och 20 mg kan därför antas vara den optimala dosen.

Behandlingen tolererades väl och endast lätta till måttliga biverkningar uppträdde med ambroxol, jämförbara med vid placebo.

---

¹ Schutz et al., Local Anaesthetic Properties of Ambroxol Hydrochloride Lozenges in View of Sore Throat: Clinical Proof of Concept, *Arzneimittel-Forschung/Drug Research* 52, No. 3, 2002

² Fischer et al., Efficacy and Tolerability of Ambroxol Hydrochloride Lozenges in Sore Throat: Randomised, Double Blind, Placebo- Controlled Trials Regarding the Local Anaesthetic Properties, *Arzneimittel-Forschung/Drug Research* 52, No. 4, 2002

